

WYMAGANIA EDUKACYJNE – JĘZYKI OBCE

Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętna

Dostosowanie:

- zmniejszanie ilości słówek do zapamiętania
- pozostawianie większej ilości czasu na ich przyswojenie
- odpytywanie po uprzedzeniu, kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany
- wymagania w wypowiedzianiu się na określony temat ograniczyć do kilku krótkich, prostych zdań.

Uczniowie słabowidzący

Dostosowanie:

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań)

Uczniowie słabosłyszący

Dostosowanie:

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi
- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust
- należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszące. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce
- dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji

jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie

- dziecko niedosłyszające powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, itp.)
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze
- konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszającego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- dziecko czytając tekst w języku obcym – może założyć swój słowniczek niezrozumiałych zwrotów
- pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, a szczególnie dla dziecka z zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego też należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszającemu duże trudności można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu.

Mogą to być ćwiczenia polegające na :

- układaniu zdania z podanej rozsypanki wyrazowej do treści obrazka
- przepisywaniu zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami
- porządkowaniu loteryjki gramatyczno - ortograficznej z utrwaleniem znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych – dobieraniem odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę
- przy ocenie prac pisemnych dziecka nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia
- uczeń niedosłyszający jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Uczniowie o specyficznych trudnościach w uczeniu się:

- **Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo**

- **Dysortografia, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.**

Dostosowanie:

- dawać łatwiejsze zadania
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów
- dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek
- w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzanych słów i zwrotów, a nawet wypowiadać je przesadnie poprawnie
- można pozwolić na korzystanie z dyktafonu podczas lekcji
- nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem
- w zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażenie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter
- przy odczytywaniu tekstu przez nauczyciela pozwalać na korzystanie z podręcznika
- w nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej wykresów, tabeli, rysunków
- podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego
- prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów
- dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne
- liberalnie oceniać poprawność ortograficzną i graficzną pisma
- oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na wypowiedzi ustne

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Dostosowanie:

Realizacja podstawy programowej w obszarze humanistycznym skupia się na:

- ✓ dalszym **rozwijaniu sprawności językowych**, a w tym kształtowaniu złożonych struktur gramatycznych oraz budowaniu dłuższych wypowiedzi powiązanych w logiczną całość.
- ✓ pracy nad **spójnością wypowiedzi uczniów** i rozwojem ich słownika oraz kształtowaniem umiejętności argumentowania, prowadzenia rozmowy.

Analiza i interpretacja tekstów kultury jest dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim szczególnie trudna, ponieważ wymaga rozumienia perspektywy drugiej osoby. W sensie rozwoju poznawczego jest to przekroczenie poziomu dziecięcego egocentryzmu oraz empatyczna umiejętność *spojrzenia z zewnątrz*. **Te zdolności poznawcze z trudem rozwijają się u uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim.**

Sprawności te można kształcić poprzez np.: specjalne ćwiczenia przyjmowania cudzej perspektywy. Należy mieć na uwadze, że praca z tekstami źródłowymi musi odbywać się przy dużym wsparciu

nauczyciela i z zastosowaniem pewnych ułatwień, np.: **map myślowych, inscenizacji, filmów, zastępników wizualnych, schematów, porównań itp.**

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim mogą mieć trudności z zapamiętaniem faktów historycznych i określaniu ich związków przyczynowo-skutkowych.

Uczniowie z autyzmem

Dostosowanie:

- zastosowanie zaleceń zawartych w indywidualnych programach terapeutycznych,
- porządkowanie sposobu uczenia się, dzielenie zadań na mniejsze etapy, aby były one dla dziecka jasne i możliwe do wykonania z minimalną liczbą błędów,
- wykorzystywanie obrazków, piktogramów, zdjęć przedstawiających sekwencję zdarzeń lub zadań do wykonania,
- jasne określanie oczekiwań wobec ucznia,
- udzielanie dodatkowych, konkretnych i szczegółowych wskazówek co do sposobu wykonania zadania,
- nagradzanie każdej dobrze wykonanej części zadania,
- umożliwienie uczniowi odłączenia się od grupy, zrelaksowanie się i wyciszenie negatywnych emocji wywołanych określoną sytuacją lub zadaniem,
- wykorzystywanie w procesie nauczania mocnych stron uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem preferowanego stylu poznawania i zapamiętywania, i równoczesnym kompensowaniu pozostałych,
- dostosowanie sposobu sprawdzania wiadomości do jego możliwości komunikacyjnych oraz specyfiki funkcjonowania (przy odpytywaniu ustnym stawianie dodatkowych pytań, stosowanie testów, wydłużanie czasu na udzielenie odpowiedzi).

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową

Dostosowanie:

- zmniejszenie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań w trakcie lekcji i w ramach zadań domowych,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie zgodnie z ustalonym zakresem i terminem,
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie fragmentu tekstu. kształtowanie motywacji do samodzielnego funkcjonowania i uczestnictwa w życiu społecznym,
- rozwijanie podstawowych umiejętności społecznych,
- przygotowywanie dla ucznia gotowych do wklejenia notatek zawierających najistotniejsze informacje z lekcji,
- wydłużanie czasu pracy lub dawanie mniejszej ilości zadań do wykonania,
- stosowanie większej ilości powtórzeń w celu utrwalenia materiału,
- dzielenie materiału na mniejsze partie,
- w miarę możliwości (jak najczęściej) zastąpienie formy pisemnej formą ustną przy

sprawdzaniu materiału,

- umożliwienie przygotowania dłuższych prac pisemnych przy użyciu komputera,
- informowanie z wyprzedzeniem o planowanym terminie i zakresie testu (przygotowanie przykładowych lub pomocniczych pytań, zdań).

Uczniowie z ADHD

Dostosowanie:

- stosowanie reguł zrozumiałych dla dziecka,
- stosowanie jasnego systemu kar i nagród,
- konsekwencja w postępowaniu, wyciąganie konsekwencji pozytywnych i negatywnych bez odsuwania ich w czasie,
- przekazywanie treści w jasnej, krótkiej formie,
- udzielanie pomocy w zorganizowaniu pracy i uporządkowaniu najbliższego otoczenia,
- dostosowanie wymagań do aktualnych możliwości dziecka,
- eliminowanie z otoczenia, w miarę możliwości, bodźców rozpraszaających uwagę ucznia, zapewnienie odpowiedniego miejsca w klasie,
- postępowanie zgodnie z wcześniejszym planem, unikanie sytuacji, w których uczeń mógłby się poczuć zaskoczony,
- organizowanie pracy w oparciu o krótkie, urozmaicone zadania i formy aktywności,
- wydawanie poleceń sformułowanych w krótkie, jasne zdania,
- stosowanie dodatkowych symboli porządkujących lub ułatwiających uczniowi zorientowanie się, co powinien robić w danym czasie (np. piktogramy),
- włączanie do pracy w grupie,
- częste sprawdzanie samodzielnie wykonywanej pracy, ewentualne ukierunkowanie, motywowanie do jej ukończenia,
- stosowanie notatek z lukami, lub przygotowywanie syntetycznych notatek dla ucznia, gdy zakres materiału jest większy,
- dostosowanie formy testu, np. zapisywanie na kartce tylko jednego zadania, by nie zniechęcać ucznia ich ilością,
- częściej sprawdzać wiedzę w formie wypowiedzi ustnych,
- indywidualne podejście do dziecka,
- częste sprawdzanie wiadomości i powierzonych mu zadań (zwracanie uwagi na dokładność wykonania zadania),
- umożliwienie dziecku odniesienia „małych sukcesów”,
- spokojne i konsekwentne postępowanie,
- ograniczenie do minimum zbędnych bodźców,
- organizowanie przerw w pracy,
- powierzanie dodatkowych, „odpowiedzialnych” funkcji, sprzyjających rozładowaniu ruchowemu,
- unikanie współzawodnictwa,
- niekaranie bezczynnością.